

Ne spominjam se, koliko let je minilo, kar sem prvič gledal Walta Disneya prvi celovečerni risani film »Sneguljčica«. Čeprav bo peljala k novim predvajanjem svojega otroka marsikatera mamica, ki je tedaj drgetala kot kratkokrilo deklete pred podobo hudobine kraljice in se veselila prečudno smešnih palčkov, ki so v svoji novi obliki prešli tako globoko v oblikovno predstavo ljudi, da so prekrili predstave, kakor nam jih je znova in znova vtiskala v oči lažnjava sadrasta romantika okrasnih vrtičkov pred vilam vse od tridesetih let prejšnjega stoletja sem, — vendar bodo gledali otroci ta film z istim veseljem, kakor so ga tedaj pred nekako petnajstimi leti.

Res je, da se je Walt Disney v svojih risanih filmih, ki jih je napravil poslej, tehnično močno razvil in je njegov zadnji film »Alica v Deveti deželi« kar prepohn takih domislic, pa sem vendar prepričan, da bo film »Sneguljčica« čez dvajset let še vedno tako živo govoril svojim malim gledalcem, kakor jim je pri prvem prikazovanju, »Alica v Deveti deželi« jim pa ne bo.

V čem je njegova živa sila, ki vedno znova govori gledalcu? V zgodbi? Že ob prvem predvajanju tam sredi tridesetih let so izrekli pomisleke, da izbira filmske zgodbe ni bogove kaj, da jih je v škodo, ker ima preveč poudarjene grozotne scene, da so plesni vložki palčkov, ki plešejo v pravljicnem okolu bavarski Schuhplattler, kaj malo na mestu, da je cela zgodba vse preveč prežeta s sentimentalnostjo in bi ji bilo dokaj bolj v prid, če bi se Walt Disney pri sestavljanju scenarija raje držal Snegul-

kinih inačic pri drugih narodih, na primer slovanske (poznamo jo iz opere Snegoručka), da je glasba jazzovsko plehka in podoba sladkobno stilizirana secesija, skratka, da je film školjiv vzgojno in za okus ter da je samo primer ameriškega izravnavanja kulture. Vse to so že takrat povedali oni, ki so upoštevali vzgojno vlogo filma in zaradi tega zahtevali, naj bo posebno za otroke umetniško visokovreden.

Kljub vsem ugovorom, ki so bili v svoji srži sicer pravilni, se je film ohranil in je danes skoraj čez dvajset let in čeprav je vmes vojna, ki je v bistvu zmenjala okus in gledanje ljudi, še vedno privlačen, kakor je bil ob svojem rojstvu.

To dokazuje, da je v njem dokaj več občeloškega, dvignjenega nad modni okus, kar

PORAJA SE OSEBNOST

Disneyeva junakinja naj bi bila ljubko deklelice z mnogimi privlačnimi lastnostmi. Po telesnih značilnostih naj bi bila seveda podana zvesto opisu v Grimovih pravljicah: »lasje črni kot ebenovina, koža bela kot sneg, ustnice rdeče kot vrtnice.« Gleda njenih osebnosti in izraza pa so bili mladi umetniki v veliki zadrgi.

Sneguljčica iz Disneyevega filma je očarljiva deklelice, sladko, a polno živnosti, s precejšnjim smislim za humor.

Ko je bila zunanjina pojva Sneguljčice po tisočih skic končno določena, se je Disney pozanimal, kateri njegovih umetnikov — animatorjev (ozvljajcev bi rekli po našem) najraje riješo lepa dekleta in v pravo živo mlado bitje.

DOMISLICE PRI SNEMANJU ZVOKA

Posnemanje raznih šumov in zvokov ni bilo lahek posel. Disneyevcem so skoraj osivili lasje, ko so iskali primerne instrumente, ki bi vsi skupaj dali glas, podoben orglam — orglam, narejenem doma, kar tako za zabavo. Slo je za prizor, ko skratke zavabajo Sneguljčico ob orglah, ki so jih sami naredili.

Nazadnje so odkrili, da je še najbolje, če piskajo na steklenice, deloma napolnjene z vodo. Uporabili so tudi klarinetne brez ustnikov, trobente in bombardine in okarne. Steklenicam so morali vadrževati stalno temperaturo, ker bi vsaka spremembra pomenila spremembu glasu.

Za prizor, ko se skratke umiljavajo pri koritu, so se možkarji iz oddelka za zvočne efekte junaska spravili, oborenji z velikimi kritačami in kosi mila, drug na drugega pri pravem koritu.

OKOLI SNEGULJČICE

ga je obvarovalo in ga bo obvarovalo pri staranju, ki bo zajelo in je že zajelo mlašilne stvaritve.

Dvoje je obvarovalo film staranja kljub modernim pristankom in secesionistični risbi. Prav je to vonj prvotne romantične pravljice, kakor je nastala pogojena v času in okoli nemškega ljudstva iz podzavestnega hrenjenja po svobodi. Drugo pa je popolni preliv človeka v obdajajočo ga naravo. Zato zgubi gledalca občutje prisiljenega posebujanja, ki se nam ob takih poskusih tako rado pojavi. Zato je podobe živali in njihovo sožitje s človekom s katerim skupaj preživljajo vse stopnje veselja in strahu, žalosti in groze, tako prisojeno. Prav to je Waltu Disneyu bistveno umetniško doživetje, ki ga je spreminjal s sebi lastni umetniškim izrazom vse od početkov in je dobro prav v našem filmu svoj najpopolnejši izraz. Obnavljal ga je sicer tudi poslej, spominimo se samo filma »Bambi«, toda sedaj ni več neposreden, temveč literarno drugoten. Za to mu je tam preplačila prirastnost v iskanu gesknost, ki je sicer postala modna in dobro posnemovalcev, prav zato pa tudi hitrejše starci.

Film »Sneguljčica« je pravi zapoznalec romantične in je v novem izraznem sredstvu — filmu prav tako pristna in doživeta ilustracija Grimovih pravljice, kakor so bile svoje čas Schwindtov freske in Richterjevi lesorezi. Ozraščenu je urešnicičev podzavestne želje po besedah iz utrjujoče stvarnosti v svet sanj, ki se pa kar nekam sramujemo in to opravljamo, saj je samo izraz slabosti, otroku pa je poosebljenje njegove domisljije, ki mu ustvarja kupa peska gradove, iz polena pa junake in lepe princeske.

Morda se bo kdo vprašal, ali kaže splošno razgrinjati pred našimi otroki podobo takšnega sanjskega sveta, saj jih lahko zdvoji in zblazni da se bodo zgubili v nekontroliranih željah. Zaradi etične vsebine in zdravega optimizma velja. Romantika je postala in postane natančno in razdirajoča šele tedaj, ko se prekobajo osebjaško puščavništvo in išče samozadovoljstva v osamiti in zaprednosti v lastno čustvanje. Romantika mladih sanj, ki samo prehitujejo ustvarjalno moč, je pa tvorna, še vedno bitna prvera vsakega zdravega mladega izobraženja, mu daje pogon in moč, da se požene in zapreke, čeprav skače čez vodo, kjer je moč kar je tudi pravica mladosti. To dvoje daje »Sneguljčici« W. Disneya mladost, da jo bodo naši mladi gledali prav tako odprtih oči in ust, kar smo jo mi, in jo bodo enako poželeni gledali še njihovi otroci, pa ne v kinotek!

P. B.

OPREMA V KOČICI SKRATOV

Marsikdo se bo začudil nad opremo kočice, ki je tako počna domislic. Včela umetnikov, ki so sodelovali pri izdelavi ozadja za »Sneguljčico«, so poznani arhitekti in konstruktorji. Prejšnje so se odločili, kakšna naj bo notranjost hišice, je preteklo precej časa in izdelava se počelo številno načrtov.

Kočica in zadnji kos opreme naj bi bil tak, kot če bi ga možički sami izdelali. Hišica ima zanimiv strop iz obdelanih tramov. Stopnišče je iz prekličnih klad z izrezljanimi končnicami. Opravi je videti, da je ročno izrezljana in izrezljana. Vsak kos zase je zanimiv. Sod za vino je v stojalu, ki ima na vseh krogih zmajevno glavo. Pipa je oblikovana ribje glave, vino pa je teče in ne pride in ust.

Nastoljala stolov so izrezljana glasov. Za sedež je debela deska, predvsem dve nogi pa sta izrezljana zajčka. Mogočne so se ponavljati tudi na drugih kočicah.

Podboji so iz debelih tramov s lastičnimi izrezljanimi spakami. Vsak skrator v svoji posteljici globoko vrezlja imo, nad njo pa se svoj grb, tudi iz lesa.

SE NEKAJ STATISTIKE ...

Disneyeva »Sneguljčica« teče več kot eno uro in je sestavljena iz 250.000 ris. Pri filmu je sodelovalo 370 umetnikov. Med njimi je bilo 32 animatorjev, 102 asistenti, 187 pomočnikov (tukaj pa je vključeno presledke med posameznimi posloji), 20 risarjev-arkitektov, 23 slikarjev za ozadje, 65 animatorjev raznih efektov (dim, hlapki in podobno) in 158 deklečev, ki prehranjuje Disneyeve like s tusem in celuloidne plošče in jih barvajo.

Ce bi sečeli vse predhodne skice in če računamo, da je bila vsaka vsa lesna skrator ali šitrikrat prerasprena, so med enim pripravil pripravljeno »Sneguljčici« napravili okrog dva milijona risb.